

Advies

Ontwerp van decreet houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en samenlevingsopbouw

Brussel, 2 september 2016

**Ontwerp van decreet houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van
een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en
samenlevingsopbouw**

Adviesvraag: ontwerp van decreet houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en samenlevingsopbouw Adviesvrager: Kies minister of adviesvrager

Ontvangst adviesvraag: 4 juli 2016

Adviestermijn: 30 dagen - verlengd

Goedkeuring raad: 2 september 2016 in consensus

Contactpersoon: Gunter Naets - gnaets@serv.be

Inhoud

Inhoud 3

Advies 4

1	Adviesvraag en procedure.....	4
1.1	Situering	4
1.2	Procedure	4
2	Inzetten op integrale zorg en ondersteuning.....	4
3	Opdracht en doel van de eengemaakte organisatie.....	5
3.1	Samenbrengen van thema's	5
3.2	Opdracht van de eengemaakte organisatie	6
4	Structuur en beheer.....	7
5	Financiering	8

Advies

1 Adviesvraag en procedure

1.1 Situering

De raad ontving op 4 juli 2016 een adviesvraag van Vlaams minister Jo Vandeuren over het ontwerp van decreet houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en samenlevingsopbouw.

In dit ontwerp van decreet wordt een eengemaakte organisatie gecreëerd die de fusie van de volgende bestaande steunpunten vooropstelt: het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, het Steunpunt Expertisenetwerken, het Steunpunt Jeugdhulp, Samenlevingsopbouw Vlaanderen en het Vlaams Centrum Schuldenlast.

1.2 Procedure

De raad besprak deze adviesvraag op de raadsvergadering van 2 september 2016 en keurde er zijn advies in consensus goed.

2 Inzetten op integrale zorg en ondersteuning

De raad roept reeds verschillende jaren op om in Vlaanderen werk te maken van integrale zorg en ondersteuning. In zijn advies van 7 december 2012 stelt de raad: *“De diepgaande wijzigingen die onze samenleving de laatste decennia tekenden, stellen het individu en de samenleving voor bijzondere uitdagingen, zoals het opvangen van de verschuiving in de zorgbehoeften en zorgvragen, het versterken van de informele zorg en sociale cohesie, het meer performant maken van zorg en het realiseren van een toegankelijke en rechtvaardige zorg. Deze uitdagingen dwingen ons op zoek te gaan naar een integraal zorg- en ondersteuningsmodel binnen de context van een zorgende samenleving.*

De raad pleit voor integrale zorg en ondersteuning waar de behoeften, vragen en doelstellingen van de persoon met zorgbehoefte (en zijn naaste omgeving) als uitgangspunt genomen worden. Het nastreven van een goede kwaliteit van leven voor en door elke burger moet de ultieme ambitie zijn van een integrale zorg en ondersteuning. Deze benadering vertrekt vanuit een holistisch mensbeeld¹.

¹ SAR WGG, Visienota ‘Integrale zorg en ondersteuning’, 7 december 2012

In het voorliggende advies moet 'zorg en ondersteuning' beschouwd worden als een term die ook de verschillende doelgroepen, methodieken en thema's uit elk van de vijf steunpunten bedoelt in het welzijnswerk en de samenlevingsopbouw. Het bewerkstellingen van integrale zorg en ondersteuning in Vlaanderen betekent onder andere interdisciplinaire en intersectorale actie en samenwerking. Meer dan ooit moet het beleid de intersectorale kaart trekken. Het huidige Vlaamse beleid heeft al goede initiatieven genomen in die richting en het samenbrengen van verschillende steunpunten, zoals in het voorliggende ontwerpdecreet wordt voorgesteld, kan toelaten dat het sectorale beleid meer en beter wordt afgetoetst aan en afgesteld op ontwikkelingen in andere sectoren.

Uiteraard moeten de zorg- en welzijnssectoren zelf ook meer inzetten op intersectorale en interdisciplinaire actie en samenwerking. Er wordt algemeen aangenomen dat er op die manier nog ruime marges zijn om de efficiëntie van het professionele zorg- en ondersteuningssysteem te doen toenemen.

Ook in de opleiding van gezondheids- en welzijnswerkers moet meer aandacht besteed worden aan interprofessionele vorming en aan een intersectorale benadering. Deze thematiek wordt verder beschreven en uitgewerkt in een nieuwe visienota van de raad.²

De raad is van mening dat de samenwerking én doorgedreven integratie van diverse steunpunten tot één enkel steunpunt een goede beleids optie is.

3 Opdracht en doel van de eengemaakte organisatie

3.1 Samenbrengen van thema's

Het samenbrengen van verschillende steunpunten kan efficiëntie verhogen. De uitdaging zal er evenwel in bestaan om maximaal samen te brengen wat gemeenschappelijk kan worden gedaan - huisvesting, secretariaat, bepaalde expertiseontwikkeling, heel wat communicatie,... enz. -, maar dat tegelijk het specifieke van waaruit de diverse steunpunten (en de sectoren die ze afdekken) zijn ontstaan ook voldoende speelruimte blijft vinden om zo te komen tot één sterk steunpunt met eenheid én verscheidenheid.

We vragen oog te hebben voor de ondersteuning die vandaag aan de professionals geboden wordt. Het is van belang dat het eengemaakte steunpunt ondersteuning biedt vanuit de verschillende doelgroepen, thema's en methodieken en niet vanuit de eigen structuren van de huidige vijf steunpunten.

In die zin moet de zoektocht naar het gemeenschappelijke aangemoedigd worden. Het verbinden van de verschillende thema's, methodieken en doelgroepen kan immers een meerwaarde creëren. Dit vergt een groeiproces waarin werk gemaakt wordt van een eengemaakte visie op alle thema's, methodieken en doelgroepen waarover vandaag

² SAR WGG, Nieuw professionalisme in zorg en ondersteuning als opgave voor de toekomst, 17 december 2015

expertise wordt ontwikkeld. Het is hierbij belangrijk dat de bestaande expertise van elk van de vijf steunpunten niet verloren gaat.

De raad verwacht dat de voorliggende fusie een eerste stap is en dat hiermee de beweging is ingezet naar verdere integratie en een realistisch groeiperspectief.

Het is jammer dat een aantal sectoren, thema's en expertisecentra in de voorliggende fusiebeweging niet meegenomen worden. Afstemming en samenwerking rond geestelijke gezondheidszorg, cultuursensitieve zorg, gezondheidsthema's,... zijn hiervan mogelijke illustraties. Het is duidelijk dat bijvoorbeeld het werk binnen de CAW's ook - complementair - aansluit bij de CGG.

3.2 Opdracht van de eengemaakte organisatie

In het ontwerpdecreet wordt het eengemaakte steunpunt omschreven als 'een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en samenlevingsopbouw'. De raad vindt deze omschrijving misleidend. Deze organisatie moet beroepskrachten en mensen die zich op informele basis inzetten in de verschillende sectoren, ondersteunen. Het is voor de raad duidelijk dat deze nieuwe organisatie geen hulpverlening biedt en dus ook niet aan welzijnsbevordering doet. De SAR WGG wenst uitdrukkelijk deze dubbelzinnigheid te vermijden en roept de Vlaamse regering op om niet langer te spreken van 'een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en samenlevings-opbouw' maar van '**een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijns-werk en samenlevingsopbouw**'.

- Ook in de 'missie en opdracht' van de eengemaakte organisatie moet de focus verlegd worden van hulpverlening naar het ondersteunen van de praktijk, m.a.w. van professionals en personen die informele zorg en ondersteuning bieden, onafgezien van welke vorm of methodiek ze gebruiken of binnen welke context of organisatie zij zich inzetten voor kwetsbare personen.

De opdracht is meer dan het ondersteunen van praktijkontwikkeling. Het is ook het verbinden van de praktijkontwikkeling met een visie die de kwaliteit van leven van mensen bevordert vanuit een holistisch mensbeeld. We verwijzen hierbij opnieuw naar de Visienota 'Integrale zorg en ondersteuning'.

De werking van het steunpunt moet ook nauw aansluiten bij de principes van:

- vermaatschappelijking van de zorg;
- inclusie;
- functioneren en participeren aan de samenleving;
- het wegwerken van sociale ongelijkheden voor kwetsbare groepen in de maatschappij;
- het leveren van inspanningen t.a.v. etnisch-culturele minderheden;
- innovatie;
- preventie.

We verwachten dat dit steunpunt de kaders, tools en ondersteuning kan bieden aan het werkveld zodat alle professionals in zorg en ondersteuning deze principes

kunnen toepassen. Het steunpunt moet ook aan visieontwikkeling doen die aansluiting vindt en houdt met betere visies en praktijken op het terrein. Op die manier is het steunpunt belangrijk om de professionalisering/professionaliteit van het werkveld te versterken.

Het steunpunt moet ook sterk innovatief zijn. Zo is het belangrijk om vernieuwende tools uit te werken op basis van ontwikkelingen op het werkveld.

De raad staat achter de keuze om ook “de nabijheid van het werkveld” als kenmerk van de eengemaakte organisatie te benoemen. De organisatie moet haar werking ontplooiën vanuit de nabijheid van het werkveld. Het is daar waar rechtstreeks gewerkt wordt met mensen in maatschappelijk kwetsbare posities. Het is hierbij belangrijk dat het steunpunt haar werking ontplooit op een participatieve manier met het werkveld.

- Het eengemaakte steunpunt moet ook het beleid inspireren. Het Vlaamse beleid heeft nood aan ‘voeding’ vanuit het werkveld en een steunpunt kan dit vanuit een levendig contact met het werkveld aanreiken.
Het gebruikers- en burgersperspectief moet hierbij voorop staan. Het is daar dat organisaties en instellingen, medewerkers, steunpunt(en)... op de eerste plaats hun reden van bestaan en legitimatie vinden. De raad houdt een krachtig pleidooi voor een ‘bottom up’-benadering. In voorliggende ontwerp van decreet kan deze benadering best sterker naar voren gebracht worden. Dit kan gebeuren door te vertrekken vanuit:
 1. Het gebruikers- en burgersperspectief;
 2. Lokale netwerking (community oriented);
 3. Wat kan vanuit Vlaanderen gebeuren om dat perspectief alle kansen op slagen te bieden?;
 4. Vlaanderen en lokaal (inclusief het steunpunt) moeten samen optreden ten aanzien van de federale instanties.

4 Structuur en beheer

Het eengemaakte steunpunt zal nood hebben aan een duidelijke beheersstructuur waar deskundigen, zowel van het werkveld als vanuit de wetenschappelijke wereld, met of door hun expertise dit steunpunt kunnen ondersteunen. Deze deskundigen moeten uiteraard een breed zicht hebben op de verschillende noden in de sectoren, transversaal kijken, verbinden en zorgen voor eenheid in visie.

De structuur van de organisatie zal ook zo moeten opgezet worden dat integrale zorg en ondersteuning het uitgangspunt is in plaats van de bestaande sectoren waarin de huidige steunpunten vandaag opereren.

De taken van de bestuurders en de kernopdrachten van het nieuwe steunpunt bestaan erin om de verschillende doelstellingen en alle thema's evenwichtig aan bod te laten komen en voldoende af te toetsen met de stakeholders.

5 Financiëring

Om de opdrachten met de huidige mensen en middelen te kunnen blijven doen, zullen intern binnen de nieuwe organisatie afspraken moeten gemaakt worden, zeker gezien de budgettaire ruimte voor het nieuwe steunpunt kleiner is dan de som van de huidige delen. Geboekte efficiëntiewinsten moeten binnen het steunpunt gebruikt worden voor innovatie.

De overheid voorziet de mogelijkheid om projectmatige financiering aan te vragen. Het is voor de raad belangrijk dat het gros van de financiering bestaat uit structurele middelen. De verhouding vaste versus projectfinanciering mag niet wijzingen ten nadele van de vaste financiering. Het moet ook vooraf duidelijk zijn dat wanneer een project of experiment slaagt het na afloop recurrent en structureel wordt.